

Sygn. akt I ACz 1133/12

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2012r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Małgorzata Wołczańska (spr.)

Sędziowie: SA Ewa Jastrzębska

SA Joanna Skwara – Kałwa

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku I. S. (1)

z udziałem M. J.

o udzielenie zabezpieczenia

na skutek zażalenia obowiązanego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 3 sierpnia 2012r., sygn. akt II Co 101/12

postanawia:

- 1) zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia oddalić;
- 2) pozostawić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zabezpieczającego Sądowi pierwszej instancji w orzeczeniu kończącym sprawę.

Sygn. akt I ACz 1133/12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach udzielił zabezpieczenia poprzez „wpisanie hipoteki przymusowej w kwocie 1 474 950 złotych do księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Siemianowicach Śląskich dla nieruchomości stanowiącej przedmiot własności obowiązanego M. J.” oraz orzekł o kosztach postępowania zabezpieczającego.

Sąd ten wskazał, że wnioskodawczyni domagała się przed wszczęciem postępowania o zapłatę udzielenia zabezpieczenia, uzasadniając to faktem udzielenia obowiązanemu pożyczki o wartości 1 474 950 złotych, której część przekazana została gotówką (135 400 złotych), a pozostała przelewem na konto pożyczkobiorcy (1 339 500 złotych). Pismem z dnia 23 maja 2012r. wnioskodawczyni wypowiedziała obowiązanemu ustną umowę pożyczki, wyznaczając mu sześciotygodniowy termin do spłaty zadłużenia.

W tych okolicznościach uznał Sąd pierwszej instancji, że wnioskodawczyni uprawdopodobniła zarówno roszczenie jak i interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 1 kpc). Przedłożone przez nią wraz z wnioskiem

wydruki przelewów bankowych na rachunek uczestnika oraz dokument rozliczenia kosztów prowadzonej przez niego inwestycji uwiarygodniają, że w istocie wnioskodawczyni przekazała na rzecz pożyczkobiorcy sumę 1 474 950 złotych, którą ten przeznaczyć miał na poczet realizowanej przez niego inwestycji. W tych okolicznościach może ona domagać się zwrotu pożyczonej sumy.

Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia polega zaś na obawie, że w przypadku braku zabezpieczenia wykonanie mającego ewentualnie zapaść orzeczenia będzie niemożliwe lub co najmniej utrudnione. Z twierdzeń ubiegającej się o udzielenie zabezpieczenia oraz z treści księgi wieczystej nr (...) wynika bowiem, że obowiązany konsekwentnie wyodrębnia z nieruchomości budynkowej kolejne lokale i dokonuje ich sprzedaży, wyzbywając się w ten sposób majątku, z którego mógłby spłacić zadłużenie wobec I. S. (1).

Podstawą prawną rozstrzygnięcia był przepis art. 730 kpc w zw. z art. 730¹ § 1 kpc oraz art. 747 pkt 2 kpc.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł obowiązany M. J.. Skarżący zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 730¹ § 1 kpc polegające na udzieleniu zabezpieczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości uczestnika, w sytuacji gdy wnioskodawczyni nie uprawdopodobniła istnienia roszczenia i interesu prawnego oraz art. 730¹ § 3 kpc polegające na wyborze sposobu zabezpieczenia, który obciąża obowiązanego ponad miarę. Nadto zarzucił skarżący sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że ubiegająca się o udzielenie zabezpieczenia uprawdopodobniła interes prawny, wskazując na okoliczność wyzbywania się majątku przez pożyczkobiorcę, podczas gdy wyodrębnianie lokali i ich sprzedaż wykonywana jest w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, co nie prowadzi do „pokrzywdzenia” wnioskodawczyni.

W oparciu o te podstawy skarżący domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia i oddalenia wniosku o udzielenie zabezpieczenia ewentualnie uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia kosztów postępowania zażaleniowego. Wniósł nadto skarżący o przeprowadzenie dowodów z dokumentów przedłożonych wraz z zażaleniem.

W odpowiedzi na zażalenie wnioskodawczyni domagała się oddalenia zażalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie, albowiem trafne są podniesione w nim zarzuty.

Zgodnie z przepisem art. 730¹ § 1 kpc udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Uprawdopodobnienie zaś oznacza przytoczenie twierdzeń i wskazanie okoliczności, z których wynika przekonanie o prawdziwości tych twierdzeń.

Jak wynika z materiału procesowego wnioskodawczyni przelała na konto obowiązanego łączną kwotę 1 339 550 złotych, z czego kwota 730 850 złotych została przekazana w kilku wpłatach tytułem pożyczki lub przelewu środków (k. 9 – 15, 19, 20, 23 – 25), natomiast pozostała część – 608 700 złotych również w kilku poleceniach przelewu tytułem darowizny (k. 16 – 18, 21, 22). Przedłożony przez nią dokument prywatny wskazuje, że strony dokonywały rozliczeń „długu związanego z M. budową” (k. 45 – 45v.).

Nie sposób zgodzić się w tych okolicznościach, mając zwłaszcza na uwadze przedłożone dokumenty bankowe, by wnioskodawczyni nie zdołała uprawdopodobnić roszczenia o zwrot przedmiotu umowy pożyczki. Niemniej jednak rację ma skarżący jeżeli chodzi o brak uprawdopodobnienia wysokości roszczenia wnioskodawczyni względem uczestnika. W pierwszej kolejności podnieść trzeba, że suma wszystkich wpłat (włączając w to wpłaty dokonane tytułem darowizny) wynosi 1 339 550 złotych, a zatem jest niższa od wartości hipoteki przymusowej, którą Sąd pierwszej instancji obciążył nieruchomość M. J.. Po drugie zaś, co trafnie podnosi skarżący, jedynie część tej kwoty

stanowiły środki pochodzące z pożyczki (730 850 złotych), która to suma również nie jest relewantna do udzielonego zabezpieczenia.

Bez znaczenia jest natomiast podniesiona przez skarżącego okoliczność dotycząca zawarcia kilku odrębnych, a nie jednej, umów pożyczki i związana z tym kwestia wypowiedania tychże umów oraz wymagalności wynikających z nich zobowiązań. Kwestia ta będzie przedmiotem badania przez Sąd w dalszym postępowaniu, a już na tym jego etapie stwierdzić można, że przepis art. 723 kc nie zakazuje złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu kilku umów pożyczek w jednym piśmie.

Jak wynika z powyższego wnioskodawczyni uprawdopodobniła roszczenie, choć w innej niż wskazana w zaskarżonym postanowieniu wysokości, niemniej jednak w ocenie Sądu Apelacyjnego nie została w sprawie zrealizowana druga z przesłanek z art. 730¹ § 1 kpc, to jest ubiegająca się o udzielenie zabezpieczenia nie uwiarygodniła interesu prawnego w rozumieniu art. 730¹ § 2 kpc.

Interesu tego wnioskodawczyni upatrywała w fakcie konsekwentnego wyzbywania się przez obowiązanego majątku, z którego mógłby on spłacić istniejące wobec niej zadłużenie, na dowód czego przedłożyła odpis księgi wieczystej nr (...) (k. 26 – 44) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Siemianowicach dla nieruchomości budynkowej położonej przy ul. (...) w S. z dwunastoma wyodrębnionymi lokalami mieszkalnymi, a należącej do obowiązanego M. J..

W istocie, z dokumentu tego wynika, że w nieruchomości budynkowej właściciel wyodrębnia samodzielne lokale mieszkalne, które następnie sprzedaje. Okoliczność ta jednak nie przesądza jeszcze, by obowiązany znajdował się w na tyle trudnej sytuacji majątkowej, że wykonanie mającego ewentualnie zapaść w sprawie orzeczenia byłoby niemożliwe lub poważnie utrudnione.

Wprawdzie w postępowaniu zabezpieczającym ustawodawca złagodził rygorizm dowodowy, wprowadzając mechanizm uprawdopodobnienia, niemniej jednak same twierdzenia ubiegającego się o udzielenie zabezpieczenia nie dają podstaw do uwzględnienia wniosku, które dla obowiązanego ma niejednokrotnie daleko idące konsekwencje. Rezygnacja z tej formy uzasadniania interesu prawnego jest zastrzeżona dla wyjątkowych tylko przypadków (por. np. art. 753 § 1 kpc), kiedy to ustawodawca wprost poprzestaje tylko na uprawdopodobnieniu pierwszej przesłanki udzielenia zabezpieczenia.

Wobec powyższego twierdzenia wnioskodawczyni o złej sytuacji materialnej obowiązanego i jego niewypłacalności, jako nie poparte żadnymi środkami, uznać należy za gołosłowne. Co więcej, podkreślenia wymaga fakt, że obowiązany lokale te sprzedaje, a zatem otrzymuje w ramach umowy sprzedaży świadczenie ekwiwalentne. Nie jest to zatem wyzbywanie się przez uczestnika majątku, jak chce tego wnioskodawczyni.

W tym względzie stwierdzić również trzeba, że skarżący podjął skuteczną obronę procesową zmierzającą do zakwestionowania istnienia po stronie ubiegającej się o udzielenie zabezpieczenia interesu prawnego. Podniósł on bowiem, iż wybudowanie budynków i wyodrębnianie z nich lokali wchodzi w zakres prowadzonej przez niego działalności gospodarczej (k. – 98). Dokonywanie zatem ich dalszej odsprzedaży w ramach tego przedsięwzięcia jest nie tylko usprawiedliwione, ale i pożądane z ekonomicznego punktu widzenia.

Nadto podkreślić trzeba, że wnioskodawczyni, przekazując obowiązanemu kwoty pożyczki, miała świadomość ich przeznaczenia. Z potwierdzenia transakcji na sumę 200 000 złotych wynika, że środki miały być wykorzystane na budowę budynku wielorodzinnego (k. – 20), a przedłożone rozliczenie również dotyczy „budowy” prowadzonej przez uczestnika (k. – 45).

Jednocześnie wnioskodawczyni nie zaoferowała żadnego innego materiału procesowego, który pozwalałaby na uznanie prezentowanych przez nią twierdzeń w przedmiocie interesu prawnego za wiarygodne w stopniu wystarczającym do uwzględnienia złożonego przez nią wniosku.

Z tych przyczyn zaskarżone postanowienie jako nieprawidłowe, podlegało zmianie z mocy art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc w sposób wskazany w sentencji.

O kosztach postępowania zabezpieczającego orzeczono po myśli art. 108 kpc.

Zarządzenie:

1) (...)

- (...)

- (...)

2) (...)

K., (...)

(...)